

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrasats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4 —Estranger, 5.

CAPS DE BROT

ANTONI TUTAU.

Actor de primera fila,
que té la vritat per nort
y mostra sobre las taulas
nervi, geni, passió y cor.

En la escena catalana
ocupa 'l siti més alt,
y com a directó artístich
no se li coneix rival.

CRÓNICA

«Com més petita es la nou, més ramó mou.»

Aixó resa un adagi, per lo vist molt natural, com tots los fruits del arbre de la sabiduria popular.

La nou més petita, en lo cas á que vaig á referirme, ha sigut aquests últims dias l' arcalde ó l' arcaldet interi Sr. Tort y Martorell.

¡Amigo, si n' ha mogut de fressa!

Se lleyava cada demati, y mentres se rentava las mans—operació que may resulta inútil quan s' empunya la vara d' arcalde—s' aixiribia tirantse á la carona petits grapadets d' aygua fresca, en Tort y Martorell se preguntava:

—¿Qué farás avuy, *Cavieritu*, perque la prempsa s' ocupi de tú?

Un de sos primers actes ó siga la traslació total de la matansa al Escorxador nou, jo mateix vaig aplaudirlo, per considerarlo digne d' alabansa. *Le petit maire* se va quadrar y conseguí en un tancar y obrir d' ulls lo que 'ls seus antecessor no havían pogut lograr en senmanas y mesos, de donar ordres que nò 's cumplian y de fer esforços que nò 's tenian en compte.

Pero á partir de la primera *hombrada*, ja no vaig trobar cap més motiu per demostrarli la méva satisfacció, molt al contrari.

Desde llavoras no ha fet més que extremituts y esforços desesperats perque tothom se fixés en ell. En totas las sévas resolucions, en tots los seus actes s' hi descubreix al primer cop d' ull, la *pose*, ó siga un afany manifest, davant de l' expectativa de tenir que abandonar la Casa Gran, de fer olvidar senmanas y mesos enters de no haver fet res realisant actes d' energia intempestiva y sense ultiors conseqüencias.

Primera resolució: que no pugin als trenvias més passatjers dels que deuen anar en los carruatjes. Aixó está bé, ¿per qué negarho? Pero l' ordre s' ha donat y no s' ha cumpert. Sembla que del seu cumpliment deuria encarregar-se'n més aviat la bona educació del públich avuy per desgracia massa aficionat á las empentas, que no 'ls agents de l' autoritat.

Segona resolució: que desapareguin de la vía pública tots los puestos ahont se venen mistos y periódichs. Aixó sí que s' ha complert y ab gran rigor. Un centenar de infelissos, sense altre medi de subsistencia que l' exercici de aquesta modesta industria, no tenen per lo vist la influencia de que disposa la companyia del inglés, y de bonas á primeras han hagut de plegá 'l ram. No desitjo contá á ningú las malediccions que haurán llansat sobre l' autor de la séva ruina.

—¿Y donchs, qu' hem de fer?—preguntavan—¿com ens hem de guanyar la vida?

—Procurin—va dirlos algú—qu' en las próximas eleccions los fassin regidors, y no tindrán cap necessitat de aguantar lo fret á l' hivern y 'l raig del sol al istiu per guanyar ab prou feynas lo indispensable per no morir de fam.

La campanya va extendres además contra 'ls venedors ambulants de periódichs. Res de deixarlos cridá 'l titol dels papers que venian, res de deixarlos vendre ni un paper. Un periódich satírich va donar á l' autor de aquesta inhumana disposició 'l nom d' Arcalde-Herodes. Després va resultar que la tal disposició no existia, y que tot lo sucehit havia sigut un error.

¿Y equivocanse de aquesta manera tan llastimosa, es com pretenia sostenir lo seu prestigi *le petit maire*?

***

Casi al mateix temps tractava de acometre grans reformas en la Casa Gran.

Primera disposició: que 's donguin las dimissorias al deu per cent del personal de las brigadas. Un gran número de desventurats que percibian de 9 á 11 rals diaris lo dia que treballavan, llansats al carrer punt en blanch. ¿Per quin motiu? Per fer economias.

Y per fer economias, sens dupte, al passar lo servey de higiene especial al govern civil, los metjes que quedavan escedents, eran colocats en las demás seccions de la casa, perque está demostrat que á la Casa Gran lo únich que falta son metjes. Mermar los sous petits y procurar que no se 'n perdi cap dels grossos; aixís es com se fan las verdaderas economias.

Aixó sense contar los funcionarios que ab carácter de interins ha nombrat lo Sr. Tort, aprofitantse del càrrech d' arcalde que ha exercit. De aquells volantets disposant que 's coluqui á fulano ó á suto en tal ó qual puesto—sempre per fer economias—de moment no se 'n entera ningú, y aixís se pot fer un favor á un amich, y passar plassa davant del públich de tenir un gran desitj d' economisar.... romansos!

¿Y qué dirém de aquella proposició, presentada sense cap requisit reglamentari, suprimint los aumentos graduals, que 'ls reglaments de la casa concedeixen als empleats, segons los anys de servey que contan?

Ja ho sabria 'l *petit maire* que alló no prosperaria; pero alló era un cop de bombo, y per l' estrépit se pirra 'l Sr. Tort. Ell vol que 'ls que no miran més que la superficie de las cosas, digan:

—¡Amigo!... Si tots los arcaldes haguessen sigut com aquest xicot, que se 'n haurían fet de cosas!....

Donchs aquest xicot, durant l' anterior Ajuntament y també durant l' actual, ha vingut formant part de la comissió del personal, y á pesar de que tenia 'l deber de reformar las plantillas, per haverho aixís acordat l' Ajuntament, no se sab qu' en tant temps haja fet res en aquest sentit.

¿A qué, donchs, despenjarse á última hora ab una proposició tan soptada, quan lo temps li ha sobrat al Sr. Tort, individuo de la comissió del personal, per regularisar aquest assumpto y no ha sabut ó no ha volgut aprofitarlo?

¡Ah! Es que llavoras no era arcalde, y del bombo que s' hagués donat als autors de la reforma, no n' hi hauria tocat més que una mínima part.... ¡y ell lo vol tot!

Res de lo que fa 'l menut personatge li surt del cor: tot obeeix á un càlcul preconcebut.

Després de haver perdut los bous, busca las esquellas

Y las busca per fer soroll.

Pero á só d' aquella no s' alcanza aquella sólida fama que 's consegueix indefectiblement seguint ab pás invariable lo camí de la rectitud.

¡Lo Sr. Tort redemptor! ¡Lo Sr. Tort moralisador! ¡Lo Sr. Tort economisador!....

«No me jaga usté reir que tengo el labio partido!....»

Los gats y 'ls gossos saben ser irreconciliables en los seus odís de rassa.

Una cosa per l' istil acostuma á succehir en lo camp de la santa religió entre escolapios y jesuitas.

Una y altra ordre religiosa se disputan l' ensenyansa de la juventut, y com tothom qui practica

UN VIATJE APROFITAT

—¿Qué 't treuhen de regidor?
No ploris per xó, Pepito...
Si no fas cap més raresa
Jo 't faré *Diputadito*.

un mateix ofici, se fan una guerra desesperada. No sé si al cel, Sant Ignaci de Loyola y Sant Josep de Calazanz, vascongat lo primer y aragonés l' últim, anirán á cops-de-puny y ressonará per aquelles alturas cada *Rediós* que farà tremolar al Esperit Sant; pero lo qu' es los seus fills, ó siga 'ls continuadors de la séva obra, no perden ocasió de jugar-se totas las malas partidas que poden.

O sinó aquí vá un exemple:

La Academia calasancia, com lo seu nom indica, es una revista escrita ó inspirada pels Pares de las Escuelas pías. Donchs bé: en son número 28, ocupantse del article que 'l canonge Collell escrigué en lo *Diari de Barcelona* respecte al P. Boil y sos

companys en la Evangelisació de América, ha publicat un escriptor que s' amaga darrera del pseudónim *Un académico*, un article molt interessant, del qual copiém las següents paraulas:

«Diferentas vegadas cita 'l canonge Collell á Fray Garcia de Cisneros, primer Abat de la reforma vallisoletana, com autor del *Ejercitatorio espiritual*. Aquí tenia una ocasió ben propicia pera reivindicar pera Montserrat una gloria de la que injustament lo despullaren. Es universal la creencia de que Sant Ignaci de Loyola va idear en la cova de Manresa lo plan dels *Ejercicis espirituais*, presentant primer que ningú aqueix método admirable pera la reforma de la vida cristiana, que tants elogis ha merescut, que tantas conversions ha operat y tan-

tas ànimes ha santificat. Donchs ara bé: á Montserrat hi existeix encare un exemplar del *Ejercitatorio* en castellà y un altre en llatí, impresos allí mateix, l'any 1500 per l'alemany Luxner, y que demostren d'una manera inequívoca que l'inventor dels *Ejercicios espirituales* no fou Sant Ignaci, sino 'l devot abat Fr. Garcia de Cisneros, á qui va seguir en lo método y moltes vegades literalment lo Sant Penitent de Manresa. D'aquest llibre ha dit lo P. Florez, —*España Sagrada*, tom. 28, trat. 64, cap. 3.º, —lo que á continuació copiém: «Lo llibre dels *Ejercicios espirituales* fou imprés á Montserrat, en l'any 1500, com afirma Argaiu en *La perla de Catalunya*. Ab aquest llibre fou instruhit Sant Ignaci de Loyola quant vingué á visitar aquest santuari l'any 1522, en que comensà la milícia sagrada, deixant la mundana. Haventse imprés 22 anys més aviat (quant Sant Ignaci sols en tenia nou d'edat) no pot ser obra del sant.»

¡Jesuitas, á defensarse! ¿Qué li queda á Sant Ignaci si li treuen la gloria d'haver escrit los *Ejercicios*? ¿Y aquell lletrero de las covas de Sant Ignaci que diu que allí va rumiar lo seu llibre 'l fundador de la orde? ¡Ay, ay, ay! Ja tenen rahó 'ls que no volen creure res del que conta la historia. ¿De qui 'ns fiarem, si fins aqueixos sants varóns ens donan garsas per perdus? ¡Sant Ignaci plagiar! ¡La Companyia de Jesús propagant á grat scient una garrofa, per espay de sigles! ¡Jesús, Maria, Joseph! Vaja, 'l mon està perdut.

P. DEL O.

UNA IDEA FELLS

SONET

¡Oh ingrata dona! Al fi farás que anoti en ma historia d'amors ta vil falsia, quan me xasquejas ¡vejas qui ho diria! porque .. ahir vareig treurem lo bigoti.

Jo be procuro que ta pensa noti que sols ho he fet per veure si 'm creixia, pro «capella» tú 'm dius y ab ta mania fins consegues que jo amant singloti.

En sense un teu «¡jo t'amo!» 'l cor se 'm glassa, perdut ja ton amor morir me toca...

pro una idea fells per mon front passa;

—¿No 't sembla si faria gran patxoca posat sota 'l meu nas ab molta trassa lo borrisol que tens sobre la boca?...

ANGEL RIUS VIDAL.

HUELGA BENÉFICA

Vostés potser no se n'han enterat; pero estém á punt de tenir una huelga d'un género especia-issim.

Una huelga d'apotecaris.

La causa del conflicte ha sigut la qüestió dels sellos.

A la qüenta 'l govern, ab la piadosa idea de fer uns quants quartets més, ha determinat que 'ls senyors farmacéutichs enganxin un sello á cada polinga que despatxin.

¿Van vostés á comprar cinch céntims de pomada canforada? Un sello de deu.

¿Demanan un canonet de cerat simple? Sello al canto.

Lo qual que vindria á resultar que entre las medicinas y 'ls sellos, los pobres malalts se quedarian sense quartos, sense camisa... y sense salut.

Afortunadament, los apotecaris, que á pesar de

tot tenen bons sentiments, han comprés que aquesta exigencia del poder tenia trassas de perjudicarlos en gran manera y han decidit fer un punt de farmacéutich.

Els han rumiat la cosa y han tirat aquests càlculs:

—Si aixó del sello 's compleix al peu de la lletra, la gent avants d'estar malalta s'hi pensarà una mica, y hasta potser determinarà no estarne may. ¿Qué será llavors de nosaltres? No 'ns quedarà altre remey que convertir las farmacias en taulas d'aygua y anís ó en salóns de llimpia-botas.

Davant d'aquesta negra perspectiva, los apotecaris s'han mirat ells ab ells, y després d'un moment de reflexió, han exclamat com un sol home:

—Resistimnos?

—Resistimnos.

Y desseguida s'han posat á pendre disposicions.

La séva actitud es tan clara com enérgica. No admeten per cap concepte la imposició dels sellos. Ells no tenen lo més petit inconvenient en que se 'n posin hasta en los pans de crostóns y en los xavos de safrá; pero ¿permetre que se 'n enganxin en las ampollas de Rubinat ó en las capsas de píndolas de Bristol? ¡May!

Primer trossejarán los pots de diaquilón y las ampollas d'éter; avants formarán una barricada ab las balansas y 'ls fornillos, y morirán al peu dels morters com uns mártirs de la patria, disparant pastillas y beventse tota la aconitina que tinguin en depósit...

¡No en vá la farmacia es un dels més sólits fonaments socials! ¡No inútilment lo gremi, en la persona de 'n Fabié, ha arribat á ocupar un lloch en lo ministeri!

Una de dugas: ó 'l govern arria velas y se 'n torna á casa ab lo sello entre camas, ó la nació 's queda sense ungüents ni polvos compostos.

La entrevista dels apotecaris y l'administrador del timbre diu que va ser terrible.

L'infelís representant del govern estava sofí y sense armas: los enviats dels farmacéutichs duyan totas las butxacas plenas de medicinas.

—¿Qué voléu?—va dirlos lo funcionari públich.

—Volém—exclamaren á coró 'ls apotecaris—que 'l govern revoqui 'l ordre relativa als sellos.

—Pero...

—No hi ha pero que valgui: exigim aixó y estém resoltos á tot.

Un farmacéutich resolt á tot es capás d'espantar á qualsevulga. ¡Son tan poderosos los medis de destrucció de que disposan!...

L'administrador del timbre, mortal com nosaltres mateixos, va espantarse y entrá en lo terreno de las negociacions.

—Han de comprendre—digué després d'un rato de meditació—que 'l govern va curt de quartos y ha de tréure 'ls precisament de las industrias que més donan.

—Que 'n demani als bisbes, que cobran més y no s'han de llevar may á mitja nit per preparar un cordial ó un antiséptich...

—No s'alborotin y fassinme 'l favor de posarse més á la rahó. Si vostés fóssin los únichs gravats abell aquest impost, *santo y bueno*; pero si actualment del sello no se 'n escapa ningú...

—Aixó son consols de tontos, pero no d'apotecaris.

—Consideréu que 'l govern...

—Lo govern lo qu' es un desagrahit... ¡Tractarnos d'aquesta manera, després de lo que nosaltres fem per ell!

—Vostés?
—Sí, senyor: ¿qui ho dupta?... Escolti, ¿no ha augmentat los drets de transmissió d' herencias y 'ls timbres dels testaments?

—En efecte...

—¡Y donchs! ¿No comprén vosté que 'l que hi hagi més ó menos defuncions, y per lo tant més ó menos testaments, está á la nostra mà? Créguins: que no hi jugui ab nosaltres lo govern, porque si 'ns hi empenyem, li costará cara la broma.

—Fills meus, siga com vulga, jo no hi puch fer res en aquest assumpte: es cosa de Madrit.

—¿Sí?... Donchs ¡a Madrit!

Y allí ha marxat un destacament del gremi, ab lo propòsit de fer tremolar la cort y aplastar completament lo tupé de 'n Sagasta.

¿Què 'n surtirá d' aquest viatge? ¿Guanyarán los apotecaris? ¿perdrán?

Per lo que pugá tronar, la corporació té ja senyalada la seva línea de conducta.

Si 'l govern diu *amen*, continuarán despatxant potingas ab tota tranquil·litat, y caygui qui caygui.

Pero si 'ls ministres alsan lo gallo y no volen transgir, llavors la seva resolució está unánimement decidida. Cremarán las naus, com Hernán Cortés.

Es dir, precisament cremarlas, no; porque un incendi pot portar malas conseqüencias: tancaràn las botigas y 's declararán en huelga permanent, hasta que 'l govern cedeixi ó l' autoritat militar 'ls obligui á despatxar receptas á culatassos.

Si jo tingués una mica d' influencia y sapigués que 'l govern m' ha d' escoltar, li demanaria que per res del món escoltés als senyors farmacéutichs.

¿Qué 's declaran en huelga? ¡Y qué!

¡Aixó es lo que convindria!

Després que s' hi declarassin també 'ls metjes.

Y ja veurian com los cementiris s' haurian de tancar per falta de parroquia.

Perque—n' estich segur—ab los apotecaris y 'ls metjes en huelga..., hauria de ser molt ximple la persona que 's morís!

A. MARCH.

À UNA PUSSA

Ben hajas, si tú d' ella vas fugirne,
puig que 'm vares donar goig y ventura
al veure quan jo menos hi pensava,
¡los seus panillos!

Ben hajas, sí, mil cops, hermosa pussa,
que á n' ella li vas dar forta picada.
¿Cóm may podré pagarte l' hermós quadro
que 'm vas fer veure?

¿Cóm te podré pagar tan bona vista...
quan t'hi buscant pitansa vas mostrarme?
¡Si may soch concejal faré erigirne
per tú, una estàtua!

Mes ¡ay! si 't va matar en la refrega
descansa, donchs, en pau, pussa estimada;
puig que jo 't cantaré per darte 'l pago
tristas absoltas.

Pero si 'n vas sortir victoriosa...
¿per qué?... ¿per qué no tornas á picarla,
que jo més previngut, més bé veuria
sas pantorrillas?

M. SOLA.

¡SIS PESSETAS!

¿Quina es la missió de las fondas? ¿Atipar la humanitat?

Pues ara veurán com n' hi ha que la atipen de una manera completíssima.

Exemple: la de...

No: 'l nom me 'l callo. Al fi y al cap Sant Agustí va ser un bon home, y ara com ara gosa de gran autoritat al cel... ¿Quina culpa hi té ell, si li fan fer papers lletjos?

Se presentan vostés en la fonda en qüestió y s' encaran ab l' amo.

—Deu lo guard'. Voldria posar en aquest establiment.

—Brayíssim: son sis pessetas.

—Suposo que 'm donará un quarto bonich y confortable.

—Sí, senyor: quarto y manutenció, sis pessetas.

—¿Y si un día, ó dos ó tres, deixo de venir á menjar?

—¿Sis pessetas.

—¿Es dir que aquí la consigna...

—Son sis pessetas.

Ab las sis pessetas clavadas al cervell, prenen vostés la porta del quarto que 'l fondista 'ls entrega, y van á instalars'hi.

L' habitació es al extrem d' un corredor. Buscan lo número, fican la clau al pany y al moment que hi donan la volta, se presenta un dependient, que ab una veu de conspirador de comedia 'ls diu:

—¿Ja ho sab?

—¿Qué?

—Son sis pessetas.

Bueno. 'L foraster se carrega de paciencia y 's descarrega dels trastos que porta.

Se renta las mans, se treu la pols del camí y quan ja ha descansat una mica, sent l' avis de dinar.

Mentres menja no passa res de particular. Los plats se succeheixen uns als altres, y 'l home, pensant en las sevas cosas, s' olvida de la fonda, del fondista y de la famosa consigna de la casa.

Pero al acabarse 'ls postres, sent una alenada calenta á la orella esquerra, y naturalment, lo foraster se gira per veure de qué 's tracta.

Prop de la orella hi té una boca; la boca del camarer, que ab moltíssima cautela, li diu sonrihent una mica:

—Ja deu tenirho present ¿eh?

—¿Jo?

—Recordi que son sis pessetas.

¡Ditxosas sis pessetas! Al pobre foraster ja li comensan á causar tanta feresa com si fossin sis mil. Tant, que al vespre, pera evitarse sentir aquesta canterella, sopa á casa d' uns amichs y no compareix á la fonda, fins que la nit, ab son negre vel ho tapa tot; inclús las bocas dels fondistas indiscrets.

Pero no tothom dorm. Lo sereno del establiment vetlla.

Lo foraster entra sigilosament, demana la seva clau, y mentres una mà li allarga y un' altra li planta 'l resplendor d' un fanal á la cara, una veu fúnebre y misteriosa repeteix com un eco amenassador:

—¡Son sis pessetas!...

¿Qué fa 'l foraster l' endemà á primera hora?

Agafar la maleta y mudar de casa.

Ab tanta repetició de sis... sis... sis, alló sembla una fonda de sisos.

MATÍAS BONAFÉ.

(Valencià.)

I

Tonico es un pollo—rich y acaudalat
qu' en sastres y modes—gasta un dineral;
pero vist d' un modo—tan exagerat,
que sinse saberho,—es en totes parts
la caricatura—del home elegant.

Ell tira el florete,—ell monta á caball,
júa en lo casino,—va á la Catedral
á misa de dotse—com á bon cristià;
mes no per ouirla,—sino per mirar
á totes les chiques—devotes que van.

Té abono en Apolo;—en lo Principal,
fa l' oso á les polles,—cantant per lo baix
els números d' ópera,—y está tan cargant
que no hiá persona—qu' el puga aguantar.

Puix bé: el personaje—qu' els he retratat,
entre atres defectes,—en té ú molt regran,
y es qu' es vanagloria—de lo seu caudal,
ab lo que demostra—als propis y extrany
de qu' es, com sospetjen,—tonto de remat.

II

Una nit Tonico,—estant en un ball,
li fa l' oso á Carmen,—chica de vint anys,
discreta, bonica—y molt agraciá.

—Crégam, Carmeleta,—per vosté penant
estich nit y dia,—yo li hu puch jurar.

—Li diu ab veu baixa—si vosté em fa cas,
si em vol y en la Iglesia—me dona la mà,

millor qu' una reyna—se hu té que pasar.
Soch rich.—Yo soch pobra.—Aixó no li fa.
Soch jove, simpátich,—cumplit, elegant,

pase de mes rentes,—brille en societat,
y la qu' en mí es case—de segur tindrà
cotxe en la Alamera—pera pasejar,
y turno diari—en lo Principal.
—¿Se li ha mort s' agüela?—Sí.—Meu he pensat.
—¿Per qué?—Hu pot supondre,—perque estich mi-
que no li fa falta.—Vullgam per pietat, frant
que si en mí se casa—la tinch que dotar
en trenta mil duros.—Molt curt s' ha quedat.
—Puix siguen cuaranta.—Pot anar pujant.
—Cincuanta.—¡Home, calle!—¿Vosté s' ha pensat
que soch una finca—qu' están subastant?
Escolte un concell—y no hu prenga á mal;
si té tans de duros—pera colocar,
fasas accioniste—del *Banch Regional*,
y farà fortuna;—puix pera comprar
lo mateix que un' aca,—una chica honrá,
ní té prou pesetes,—ní les tindrà may.

III

Pasa un día y atre,—pasa el temps volant,
y Tonico y Carmen,—al cap de deu anys,
després de la exena—de la nit del ball,
s' encontrén un dia—en lo Cabanyal.

—Digam y perdone.—Ell li preguntá:

—¿Es vosté Carmela—per casualitat?

—Jo soch Carmeleta,—si no li sap mal.

—Puix ningú hu diria;—¡qu' envellida está!

—Si no es la mateixa!—¡Cuánt ha variat!

—Puig jo á vosté 'l trobe—lo mateix qu' avans.

—¿De veres?

—Com soná.—Está vosté igual
que deu anys arrere;—pero no es estrany;
—afexi Carmela—un poquet picá.

—Perque la qu' es pobra—y bonica naix,
en los anys, les penes,—y els dolors de cap,
posible es varié,—y hasta es natural;
pero el que naix bestia—no varia may!

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE.

BROWN SÉQUARD Á BARCELONA

No es que aquest sabí en persona s' hagi establert á Barcelona, pero es com si hi fós, perque totes las linfas qu' ell prepara, sápigán y entengan que també las fabriquem á casa nostra.

¡No faltava més! Tractantse de xeringar, aquí 'n sabém la prima y no hi pot haver ningú que 'ns pasi la mà per la cara.

La fàbrica de juventut la tenim ja establerta en tota forma, pero la casa encare no ha passat nota de preus, y costi lo que costi, deu ser baratíssima tractantse de linfa testicular ó cerebral. Jo coneix

gueto que donará quant tingui per reviscolarse encare que sigui no més que per una temporadeta, y creguin que tota la joventut pansida la veuran fer qua al laboratori, esperant impacients lo xeringasso regenerador.

Ja ho sabén, calaveras: no escoltéu als metjes quan vos aconsellan abstinencias é higiene. Xarigasso que te crió y áncha Castilla, que lo demés son trons.

Tota altra classe de malaltia trobará també la sabata en son peu. ¿Cóm s' entén patir de la médula ó dels ronyons, ó del fetje, y entretenirse á fer lo que 'l metje diu, tragantse aquelles aygotas, pa-perots y píndolas que 'n serveixen més que per espatllar lo ventrell y fer viure á tota aquesta colla de apotecaris de pou y panxas de granota.

Lo catàlech de linfas es verdaderament espléndit, y segóns anuncian, se 'n fabricarán á gust del consumidor y á petició dels facultatius iniciats en la moderna ciencia *linfática*.

Aixís com cura malalties individuals, també deu curarne de polítiques y socials, y jo proposo ab tota formalitat, que quan mori algún republicà notable, los *Brownistas* vegin la manera de preparar linfa cerebral de aquells patriotas difunts per inocularla als nostres fills y d' aquest modo may per may puguin cambiar de casaca. També convé preparar linfa de honradés, que d' aquesta 'n fà molta falta per acabar de una vegada ab tants doctors Garridos.

Lo descobriment del sabí parisién está vist que dintre de un plasso relativament breu, ha de convertir la societat en un verdader Paradís.

Interinament, lo laboratori del Parch ha creat un arbitre municipal dels més importants, y lo producte líquit, *vull dir, metèlich*, de la venta de tanta linfa, estém més que segurs que aixugará en poch temps la deuda del Ajuntament, perque, vaja, lo negoci son quartos á la gorra, segurs.

DOCTOR MANXIULA.

AMOROSA

Com n' estima l' abella
del gay roser
las més bonicas rosas
que 'n treu la mel;
com n' estima l' auccella
del aucellet
las xamosas passadas
de cantichs bells
que prop del niu entona
dels petitets
quan ne despunta l' alba
allá en orient,
aixís també n' estimo
á l' amor meu.

Com no olvida la mare
ja per may més
al fill de sas entranyas
que Deu li pren
per teni 'l entre 'ls àngels
allá en lo cel;
com no pot olvidarse
lo trist ceguet
lo brill de las estrellas
del firmament
que veyá quan tenia
los ulls oberts,
aixís també 'm recordo
del amor meu.

RAMONET R.

PRINCIPAL

Ab lo drama *En el seno de la muerte* donà en Ricardo Calvo una mostra de talent y una proba de modestia, desempenyant l'obra molt bé y atribuint los aplausos del públich al bon recort que, segons ell, ha de guardar aquest de son difunt germà Rafel.

La companyia dramàtica va despedirse dimecres, deixant lo teatro a disposició de la companyia infantil que dirigeix lo Sr. Bosch, la qual donarà un curt número de funcions.

LICEO

Ara l'Gran Teatro ha prés lo punt de caratme-lo, convertintse en una especie de *Gran Buen Retiro*. Mentres per un bon número d'espectadors serveixin las funcions d'exècusa per anar a veure y a ser vistos, no cal que l'empresa s'encaparrí en preparar alicients, ni tampoch cal que s'arrisqui a corre certas aventuras. Li basta per fer la viu viu ab la subvenció que li donan? Donchs no's mogui de aquí, y encare que no realisi beneficis, tampoch tindrà grans perduas.

Aixó explica fins a cert punt lo desastre del *Macbeth*, a pesar dels esforços que feu en Blanchart per salvarlo.

L'òpera es de tarifa vella, y la major part dels elements qu'en ella prengueren part, ni tan sols estigueren a l'altura de aquesta tarifa.

Y per variar hem tornat al *Otello* y al *Orfeo*; al *Orfeo* y al *Otello*.

Aixó sí: s'està ensajant lo *Garin*, qual protagonista cantarà l Sr. Cardinali, debutant en lo paper de Witilda la Sra. Othon.

COSTUMS JAPONESAS

Iluminadoras de fotografías

CIRCO

No diguém res de aquest teatro, ja que la companyia infantil qu'en ell ha funcionat fins ara, s' traslada al Principal, ó siga al gueto dels teatros barcelonins.

Lo Circo si pogués parlar diria:

— ¡Malviatje!... ¡Sempre las criaturas y 'ls vells han de anar plegats!

ROMEA

Més que un drama ab tot lo seu desàrrollu, es un desenllàs de drama, que peca de sobtat y que per lo tant no pot interessar, l'obra del Sr. Escaler titulada *Al peu de la creu*.

Per, altra part ni l'pensament es nou, ni està ben justificat lo suïcidi del protagonista.

Diuen que l'obra es romàntica y que l'romanticisme ho permet tot... «Si es aixís, callo», com deya aquell personatge de n Pitarra.

Pero vamos, avuy las corrents del públich no van en aquesta direcció, y es per aixó sens dubte, que 'ls aplausos que ja son de rigor, en tot estremo, no's descomtarán ab una llarga durada per lo que respecta al ensaig dramàtic del senyor Escaler.

**

S'està ensajant y dindre de poch serà posat en escena l drama titulat *Pare Torrents*, original del Sr. Martí y Folguera.

TIVOLI

Després de *El país de la olla*, amenisat ab alusions relatives a l'última crisi, que sigueren molt rigudas, se prepara una nova tanda de sar-suela catalana.

Dissapte, estreno de una obra de aparato, titulada *La Mar*, pera la qual ha pintat lo Sr. Chía quatre decoracions completes. La producció es deguda al Sr. Coll y Britapaja.

A veure si serà lo que l seu nom indica... en fi: la mar!

NOVEDATS

Luisa (La Saeta), no desmenteix la paternitat del autor de *La portera de la fábrica*, de *La payesa del Montseny* y de altres obras que han alcan-sat un número considerable de representacions.

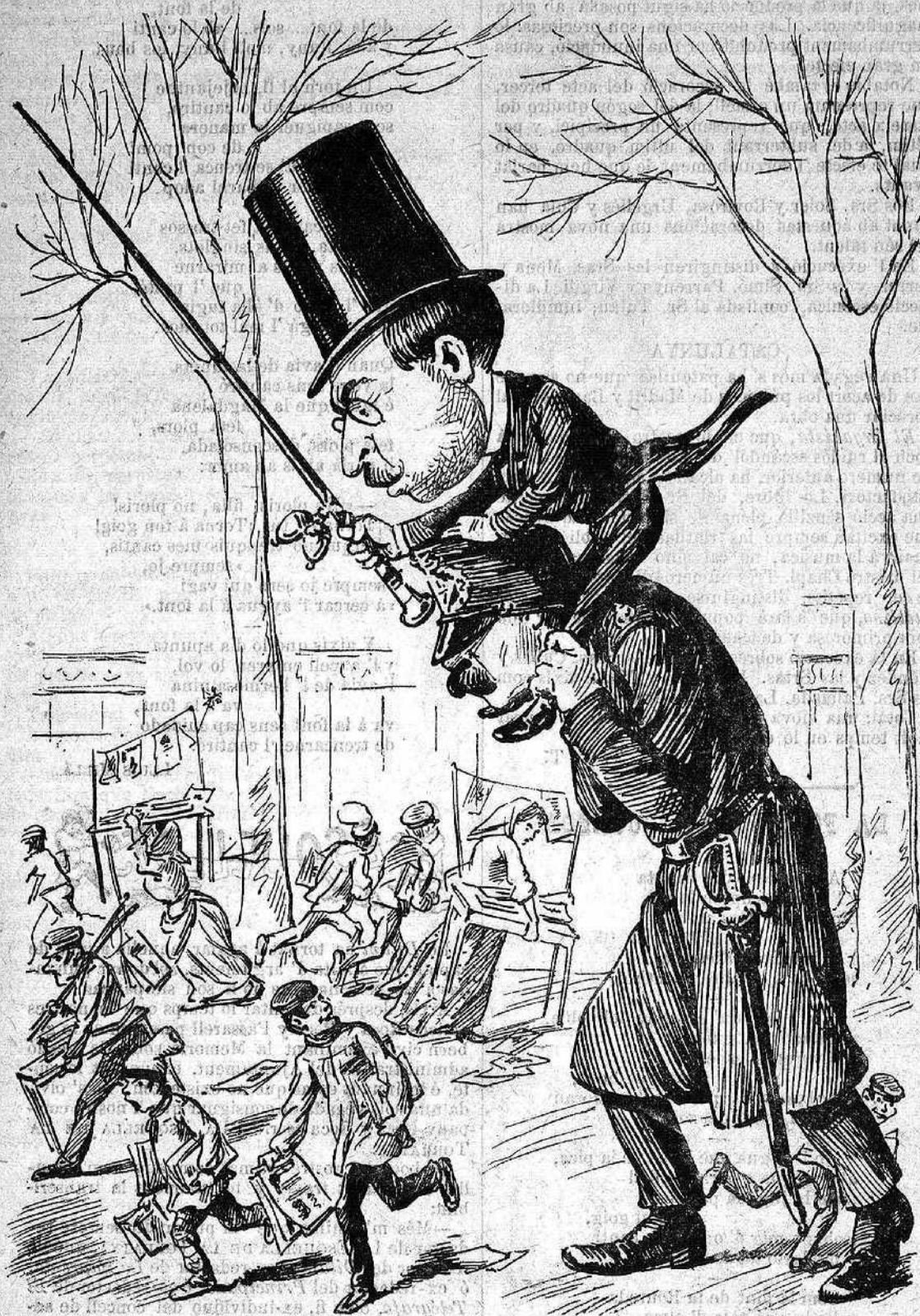
Lo Sr. Moreno Gil es un gat vell en lo teatro: coneix com lo qui més los efectes escènics, sab tro-bar los truchs que han de fer aplaudir al públich, portantlo de sorpresa en sorpresa; pero general-ment, abusa de aquestas mateixas qualitats, ja que raras vegadas trama y de-sarrolla las sevas obras ab aquella regularitat, que es la condició més necessària per despertar l'interés del espectador.

Aixís es, que si m'obligavan a explicar l'argument detallat de *La Saeta*, no sabria per quin cap posar-mhi.

Lo únich que sé, es que l'obra ha sigut molt aplaudida, y que, com las

L' HERODES DE LA PLASSA DE S. JAUME

No us espantéu, venedors;
calméu vostras amarguras.
;Generalment dura poch
la furia de las criaturas!

altras del mateix autor, donarà moltes entradas. Y això per la empresa es lo essencial.

Per altra part, l'empresa se méreix això y molt més, ja que la producció ha sigut posada ab gran magnificència. Las decoracions son preciosas: lo derrumbament produhit per una inundació, causa un gran efecte.

Notable es també la decoració del acte tercer, que representa un castell; la del segon quadro del mateix acte, que representa un precipici, y per últim, la del subterrani del últim quadro, en lo qual té efecte 'l derrumbament de que hem parlat avants.

Los Srs. Soler y Rovirosa, Urgellés y Chia han donat ab aquestas decoracions una nova mostra del seu talent.

En l'execució's distingiren las Sras. Mena y Ferrer, y 'ls Srs. Simó, Parrenyo y Virgili. La direcció escénica, confiada al Sr. Tutau, inmillorable.

CATALUNYA

Una vegada més s'ha patentisat que no sempre van de acort los públichs de Madrit y Barcelona al apreciar una obra.

El Organista, que en lo teatro de Apolo doná lloch al ruidós escándol de que parlavam en nostre número anterior, ha alcanstat aquí un éxit molt satisfactori. Lo llibre, del Sr. Estremera, conté una acció senzilla plena de situacions equívocas que excitan sempre las riatlles del públich, y en quant á la música, no cal sino consignar qu'es del mestre Chapi. Tres números distints tingueren de ser repetits, distingintse entre ells un preciós *duettino*, que's farà popular á pesar de ser una obra primorosa y delicada.

En la execució sobressortiren las Sras. Cubas y Méndez y las Srtas. Lasheras y Maza, aixís com los Srs. Palmada, Lasantas y Gimeno.

Total: una nova producció destinada á figurar molt temps en lo cartell.

T. T. T.

LA FONT DE LA ROUREDA

Aixís que lo dia apunta
y l'aucell empen lo vol,
nineta com flors hermosa,
á la font,
á la font de la Roureda
se'n va á omplir lo cantiró.

Mes la font qu'és lluny del poble,
no resta sola, això no:
á la voreta s'espera
guardant bous,
guardant bous que lluny pastoran
jovíncel colrat del sol.

Ab l'aygua que hi ha en la pica,
ab l'aygua que raja á doll
jeóm hi juga la parella
trobant goig,
trobant goig d'omplir lo cantí
y buidarlo tot de cop.

Com la font de la Roureda
voltada está tota d'olms
que atapahits ní un pam deixan
de trespol,
de trespol per ovirarla,
s'hi pot jugar sens temor.

Jugant, donchs, molt temps passaren
varen passarne molts jorns
pastó y nineta, á la vora
de la font,
de la font.... sols.... ab lo cantí
y allá, lluny, molt lluny, los bous.

Un jorn al fi, bojejantne
com sempre ab lo cantiró,
sens sapigner la manera
de cop ¡pom!
de cop ¡pom! se trenca 'l cantí
sens poguer trobarhi adop.

Ab lo cantiret fet trossos
la nineta, quins singlots,
¡quinas penas al mirarne
que 'l pastó,
que 'l pastó d'ella fugia
per no pagá 'l mal tots dos.

Quan l'avia de la nineta
la vegé sens cantiró
é igual que la Magdalena
feta plors,
feta plors, desconsolada,
li parlá aixís ab amor:

—«¡No ploris, filla, no ploris!
»¡Torna en tú! ¡Torna á ton goig!
»Perque no trenquis mes cantis,
»sempre jo,
»sempre jo seré qui vagi
»á cercar l'aygua á la font.»

Y aixís que lo dia apunta
y l'aucell empen lo vol,
l'avia de l'hermosa nina
va á la font,
va á la font sens cap cuidado
de trencarne 'l cantiró.

LLUIS MILLÀ.

Lo *Diluvi* ha tornat á agafar aquella agulla de cap ab que á falta d'arguments, sol donar punxadas á las personas que no li son simpáticas.

Aixís, després de contar lo temps que 'ls nostres amichs Roca y Roca y Passarell passaren en lo govern civil examinant la Memoria sobre la gestió administrativa del Ajuntament, exagerant lo conte, é insinuant cosas que no existeixen, no s'olvida una sola vegada de consignar que 'l nostre company Roca y Roca escriu á LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

De boca del nostre estimat company hem recullit la següent frasse y textualment la transcribim:

—Més m'estimo que 'm pugan dir sempre redactor de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, que no redactor del *Diluvi*, ó ex-redactor de *La Imprenta*, ó ex-redactor del *Principado*, ó ex-redactor de *El Telégrafo*, ó en fi, ex-individuo del concell de administració de *La Salvadora*.

La emperatriu de Austria viatja de incògnit per Espanya.

Y trobantse á Andalusia en aquests moments, un periódich de Viena va publicar una notícia alarmant, la notícia de que una partida de bandolers l'havia seqüestrada.

Es inútil dir que 'l telégrama del periódich vienés ha resultat ser una gofia.

¡Quin desengany per certs autors qu' en aquest assumpto haurien pogut trobar un magnífich argument per una opereta!...

Aquell individu del Ajuntament qu'en la Memoria del Govern civil surt acusat de haver rebut un rellotje d' or, á cambi de certs favors prestats á alguns empleats de la casa, sempre tindrà una ventatja.

Si 'l rellotje marxa bé, podrà saber á quina hora justa 'l varen treure de la Casa Gran.

Y acariciantse la cadena podrà dir, usant la frase de un enginyós escriptor:

—M' han condemnat á l'eterna perpétua.

Es á dir, perpétua... fins al dia que s' ho tingui d' empenyar.

* *

Pero ¿y no varen regalarli á n' ell mateix uns cuberts de plata?

Alguns asseguran que 'l fa vorescut ab los cuberts no era ell precisament, sino un seu amic.

Tant se val.

Lo posseedor dels cuberts, dirá.

—¡Quina pega! Tot justament ara que tinch cuberts de plata se 'm acaba l' arrós.

La Memoria sobre l' administració municipal está basada, segons sembla, casi exclusivament en l' exámen de certs expedients, la major part dels quals tenen lo seu origen en las administracions anteriors á l' actual.

S' han anat á buscar ab preferencia errors, descuyts y faltas de requisits en la tramitació dels mateixos.

En cambi 'ls abusos de certs regidors, los merodeigs de aquells raters de que parla 'l *Brusi* y que van escandalisar á tot Barcelona, han quedat exempts de investigació y exámen.

Es molt sensible que no s' haja imprés determinada direcció á las investigacions de l' autoritat de la provincia.

Certas cosas no s' averiguan fullejant papers, sino escorcollant butxacas.

¡Eureka!

Lo célebre Brown Sequard va desenvolupant una nova te-

rapéutica basada en inocular als malalts la quintaessencia de la substancia de determinats órganos de animals, segons la naturalesa de las malalties.

Lo doctor Ferrán va seguint ab molta atenció 'ls experiments del célebre metje francés, y prompte tindrem, si la cosa marxa, que aquí á Espanya 's curaran todas las malalties per aquest nou sistema.

A pesar de tot, jo crech que ab preferencia al moll del os del bou será bo servir un bon bifech ab patatas als que pateixin gana.

LA FLAMENCA

—Aquí á Espanya no 'm respectan ni de mí fa cas ningú... En cambi, si anés á Fransa, ¡tindria cada mussiú!

Aixó serà ara y sempre lo més pràctic.

A una criatura de sis anys vaig preguntar-li divendres de la setmana passada:

—Digasme, nen, ¿qu' est tû: republicà ó monàrquich?

Y 'm va respondre:

—Avuy que 'ls reys m' han portat tantas cosas bonas, soch monàrquich; pero ara que ja las tinch, desde demà mateix tornaré á ferme republicà.

Per aixerits, divertits y gent de la brometa, ja poden buscar, no trobaran ningú com los individus de la confraria dels Miquels.

L' altre dia van fer una solemne y devota funció de iglesia en la parroquia de la Mercé, y un cop terminada aquesta, en las golfas de la mateixa iglesia, van conjuminarse un' altra funció de caràcter teatral, tractant de posar en ridícul á n' en Necedal y á n' en Castelar.

Tot aixó en presencia del rector de la parroquia.

Aixó es lo que s' ha de fer: per treures lo mal gust de las devocions, un bon tip de xavacanadas.

En la festa infantil que 'l dia de Reys va celebrar-se en lo gran Saló del Palau de Bellas Artes, á despit dels grans esforços que 's varen fer, aquelles orgas eléctricas que han costat á la ciutat la friolera de 27,000 duros, no varen poder funcionar.

—¿Per qué no sonan?—preguntava un concurrent.

—Perque no manxan—va respondre un vigilant.

—¿Y per qué no han de manxar?

—Perque las pobras criaturas aquí reunidas no 's costipin.

A pesar de tot, sembla que las qu' están verdaerament costipadas son las orgas.

Y ben costipadas, á pesar de las receptas que á cada punt presenta 'l doctor Amézua, ab motiu de tenir que procedir á la séva reparació.

¿Per qué será qu' en moltes iglesias de fora, desde Nadal á Reys colocan un gran enfilay de neulas davant del altar major?

Explicació que dona un dels corresponents forans de *La Renaixensa*:

«Ignorant lo significat de tal costum, he preguntat diferents vegades á las personas més velles del poble sobre la mateixa, y m' han contestat haverla vista sempre y que vol simbolisar las trenyinas del estable en que nasqué Jesús.»

¿Qué tal? ¿Qué me 'n diuen de aquesta versió?

A mí, francament, me sembla una explicació molt neuca.

Retallo de un periódich francés la següent boutade:

«Influencia del Panamá sobre l' assumpto dels lloguers:

»Llogater.—¿Divuit pessetas per un pis de quatre habitacions?

»L' amo de la casa.—Es ben barato. Calculi sino lo que han costat á la Companyia del Panamá dos cámaras y un gabinet!...

Apenas lo govern civil s' ha fet càrrech de la higiene especial, ha nombrat desseguida nou personal facultatiu, tirant á recó als metjes que pera prestar lo mateix servey empleava l' Ajuntament. Iguals causas, produheixen idéntichs efectes.

Lo torn dels partits ha de correspondre al torn dels metjes de la prostitució.

Lo mateix vent fa voltar als dos torns.

Lo Pare Coloma, autor de *Pequeñeces*, está maltal, haventli prohibit los metjes que durant alguns mesos se dediqui á traballs literaris.

Com ningú ignora, *Pequeñeces* es una novela carregada de veneno.

¿No sería fácil que 'l célebre jesuita, á copia de remugar sas especiales inspiraciones s' hagués envenenat?

L' altre dia, uns bromistas s' entretenian en plena Rambla, aplicant sobre la cara de las noyas macas, un guant plé de fum d' estampa.

A primers de sigle se feya ja aquesta broma; pero sols lo dia de Ignocents.

¿Cóm se concebeix que á últims de sigle hi haja encare qui intenti ressucitarla?

¿Será que 'ls sigles, al igual que las personas, al ferse vells se tornan criaturas?

Han observat los habituals lectors de *La Dinastía*, que desde que 'ls conservadors no manan, aqueix periódich publica sols ab llargas intermitencias certa secció titulada, *La mesa de «La Dinastía»*, en la qual donava exquisits menús y excelentes receptas per confeccionar certs plats.

Se coneix qu' en la cuyna conservadora s' han acabat los comestibles.

La Dinastía no vol entregarse á perillosos exercicis.

En una paraula: la *Dinastía* no vol fer denteta.

Un quiento, género inglés.

Sir William Picudilly arriba ab un cotxe de lloguer al Port de Brighton, ahont s' embarca per probar un yacht que s' ha fet construir.

Ab la pressa y 'l trasbals s' olvida del cotxe de lloguer y del cotxero: s' embarca en lo yacht, y á tota vela s' allunya mar endins.

¿Qué feya entre tant lo cotxero?

Res enterament: lo cotxero 's quedava esperant.

***

Passá una setmana, passá un mes, transcorregué un any: Sir William no tornava, y 'l cotxero ferm allà mateix.

Havia obtingut permis del municipi per construhirse una barraca; y al peu de la barraca s' estava sempre 'l cotxero ab la pipa á la boca y 'l fuel á las mans. Mentres tant lo caball anava engreixantse qu' era un horror.

Per últim, un dematí 'l guayta del port senyalá la arribada del yacht de Sir William, que després de donar la volta al mon tornava á Inglaterra.

La primera persona ab qui 's topá al desembarcar signé 'l cotxero.

Sens manifestar la més mínima sorpresa, exclamá:

—All right!... ¿quánt vos tinch de donar?

Lo compte s' elevavá á quinze mil pessetas.

***

Sir William ompla un taló, 'l dona al cotxero, y pujant al cotxe exclamá:

—Cap á casa méva á la carrera.

Al arribar á casa, ja s' havia ficat á dintre, quan lo cotxero 'l crida, dihent:

—Sir: ¿y la carrera del Port á aquí?

—Es veritat: dispenseu—diu l' imperturbable inglés.

Y li posa á las mans un parell de schellings.

Un cas original.

¿Qui dirian que ha enviat al arcalde de Madrit una instancia demanantli una plassa d' arcalde de barri?

Una senyora

No se'n rignin. L' aspiració del bello sexo ja fa temps que s' encamina á invadir las atribucions del sexo fort.

Si á casa séva son ja tantas en número los que portan las calsas ¿per qué no n' hi ha de haver alguna que áspiri ademés á empunyar la vara?

Algú dirá:

—Los carrechs públichs se donan sols als politichs.

Y la solicitant de Madrit tal vegada podrá respondre:

—Donchs á mi 'm toca de dret, perque soch sogra: es dir *mamá política*.

Lo mestre Suppé está gravement malalt.

¿No saben quies en Suppé?

L' autor de *D.ª Juanita*, de *Bocaccio* y de una infinitat de operetas, que ab tot y haverse sentit tant, lo públich no s' ha cansat encare de aplaudirlas.

Suppé es un mestre viennés, digne de haver nascut á París, li falta no obstant l' elegancia, pero l' indole de la séva música no la necessita. Ne té prou ab ser tan ruidosa y tan en extrem animada.

¿No es veritat que produheix condol lo considerar que un home que ha fet riure tant, estiga avuy adolorit, bregant ab una enfermetat incurable, tal vegada en las garras de l' agonía?

Aquests homes aixerrits que ofegan ab lo seu bon humor las penas de la humanitat, haurian de viure eternament.

Suposa un periódich que alló que ha dit en Julio Ruiz de ferse frare, no es més que una broma de aquest despampanant sarsuelista.

Y al efecte recorda una anécdota que succehí precisament en la nostra ciutat.

Julio Ruiz formava part llavoras de la companyia Arderius, y feya temps que solicitava un augment de sou. Lo director de la companyia feya 'l desentés. Un dia en Ruiz li ensenyá una carta que

figurava ser escrita per la séva mare, demanant que li envies fondos. Ni davant de aquella carta s' vá commoure 'l Sr. Arderius.

—Está bé—digné en Ruiz—aquesta nit mateixa 'm suicidaré.

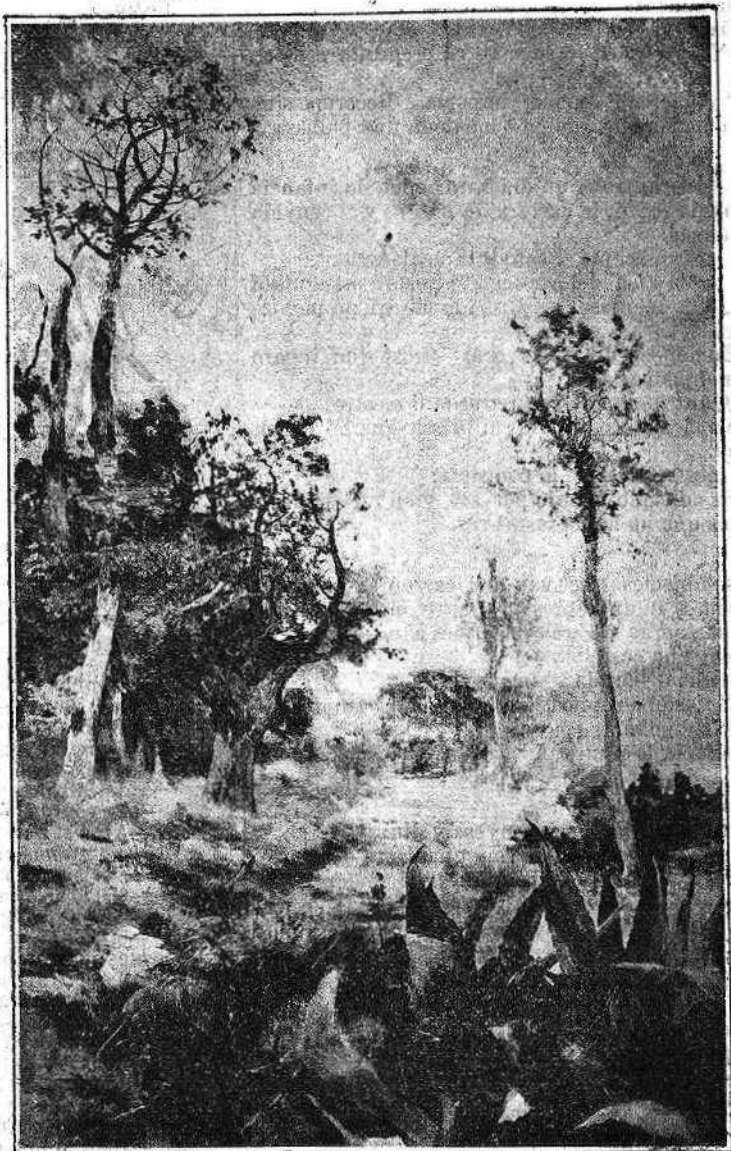
Y en efecte: terminada la funció, en lo quarto de 'n Ruiz soná un tiro. Tothom corregué allí: la porta estava tancada per dintre. Feu esbotzada, y extés á terra jeya l' actor sobre un bassal de sanch.

Gran consternació entre tots los presents. L' Arderius s' estirava 'ls cabells, lamentant que 'l no haverli aumentat lo sou hagués sigut la causa de la mort de aquell home.

En aquest punt en Julio Ruiz s' aixeca y 's posa á ballar sobre 'l bassal de sanch que no era sanch, sino mangra.

NOTAS ARTÍSTICAS

PAISATJE DE J. MASRIERA

Lo camí vell

! Las bromas del célebre autor cómic solen ser com la mostra. Si 's fa frare, lo dia que professi, será capàs de arremangarse 'ls hàbits y posarse á ballar un can-can davant del altar major de la iglesia. Com si ho vejés.

Un senyor reunia á casa séva alguns amichs sens altre objecte que passar la vetlla estirant l'orella al gat.

Estant assegut davant de la taula y en lo moment en que 'l banquer tombava una carta, vá acostàrseli per darrera un seu criat y li vá dir simuladament:

—Senyor, per Deu: no prengui aqueix envit.

—¿Y á tú qué t' importa?—vá preguntarli 'l seu amo.

—Jo ho crech que m' importa... Recordis sino que totas las nits que pert me dona una pallissa.

Un advocat troba un dia á un amich de infancia que havia seguit la carrera de mestre y 'l convida á esmorsar.

Lo mestre accepta 'l convit immediatament.

Ja son á casa del advocat; ja están asseguts á taula, y ja menjan... es á dir: lo mestre no menja, devora.

—Home:—li diu l' advocat—¿sabs que reparo que menjas per set?

—¿Qui t' ho ha dit?—pregunta 'l mestre.

—No m' ho ha dit ningú: massa que ho estich veyent.

Lo mestre aclarint lo concepte:

—Has dit que menjo per set, y en efecte: feya set dias que no havia tastat res.

Dos subjectes que vau pél carrer en direcció oposada, si l' un depressa, l' altre mes, topan ab tanta forsa que ab una mica més s' ensorran mútuament una costella.

—¡Animal!—cria l' un.

—¿Y vosté?—replica l' altre ab mal-humor.

—Jo... també.

Y segueix lo seu camí.

A casa de un adroguer.

Entra una criada montanyesa y diu:

—Fassi 'l favor de donarme una lliura de sucre.

—¿De quin lo vol?—pregunta 'l dependent.

—No sé: es per un malalt: dónguimel de aquell que fassi suar mes depressa.

Un jove presuntuós deya á un literat:

—Un servidor de vosté, aquí hont me ven, he llegit molt; pero molt.

Resposta del literat:

—No son aquells que menjan més los que están mes sans y robustos, sino 'ls que paheixen millor.

Un avaro 's resisteix á comprar un barret per assistir á la boda del seu fill.

—Aquest encare pot anar—diu sempre.

—Pero, no digui aixó, papá: lo sombrero que porta té ja més de nou anys.

—Vaja, bé: 'n comprarém un altre.

Y dirigintse á casa del mateix sombrero ahont nou anys enrera havia anat á comprar aquell tarot, li diu ab ayre de triunfo:

—Vaja, ja 'm torna á tenir aquí un' altra vegada!

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—Co-bar-di-a
- 2.ª ID. 2.ª—Ma-ti-as
- 3.ª ENDEVINALLA.—La lletra i.
- 4.ª TRENCA CLOSCAS.—El músico de la murga
- 5.ª ROMBO.—

T I A
T I G R E
F I G U E R A
A R E N A
E R A
A

- 7.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Eufrosina
- 8.ª GEROGLÍFICH.—Qui més deu, mes pò tè.

XARADA

I

EN UN BALL DE MÁSCARAS

—Adeu Hu-dos ¿no 'm coneixes?

—No ho sé pas... no tinch l' honor... si 't traguessis la careta... potse encare....

—Fa vent noy.

—Donchs acóstat una mica

que 't veuré de més aprop.

—Be, no allargis tant los brassos.

—¿Que tal vegada tens por?

Ara si que m' has fet riure:

vaja, digas, que més vols

—Ja veurás, dom lo bras, dona.

—Aixó si que costa poch....

si no manas altra cosa....

—¿Vols veni á fer resupó?

—Mil gracias ara me 'n deixo.

—No m' has fet poch de favor.

—Mira dem una volteta

mestrestant pel corredór

y t' explicaré un romanso

que crech t' agradará molt.

—Apa doncas ja t' escolto

vevam que 'm dirás de nou

—T' has fixat ben bé en aquella

qu' has ballat los rigodons.

—¿Que potser voldrás dir una

que vesteix un dominó?

—Just, home: dech avisarte

que hi tens compromís molt fort

—¿Que tal volta ja es casada?

—Que te de ser «cap de mort»

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Corren Apartat, número 2.

SAYNETE DE GRAN EXIT

¡QUÍ... COMPRA MADUIXAS!

Per EMILI VILANOVA ab dibuixos de MANEL MOLINÉ

Preu: UNA pesseta

APELES MESTRES

ESTIUET DE SANT MARTÍ

Poema il·lustrat per l' autor

Preu: DOS pessetas

COLECCIÓN DE LIBROS ESCOGIDOS

Á TRES PÉSETAS TOMO

- 1.—La Sonata de Krenter, por Tolstoy.
- 2.—El Cabecilla, por Barbey d' Aurevilly.
- 3.—Marido y mujer, por Tolstoy.
- 4.—Recuerdos de mi vida, por Ricardo Wagner.
- 5.—Dos generaciones, por Tolstoy.
- 6.—Querida, por Goncourt.
- 7.—El ahorcado, por Tolstoy.
- 8.—Humo, por Turguenef.
- 9.—Las Veladas de Médan, por Zola.
- 10.—El Principe Nekhil, por Tolstoy.
- 11.—Renata Maupérin, por Goncourt.
- 12.—El Dandismo y Jorge Brummell, por d' Aurevilly.
- 13 y 14.—Jack, por Daudet.
- 15.—En el Cáucaso, por Tolstoy.
- 16.—Nido de hidalgos, por Turguenef.
- 17.—Estudios literarios, por Zola.
- 18.—Miss Rowel, por Cherbuliez.
- 19.—Mi infancia y mi juventud, por Renán.
- 20.—La Muerte, por Tolstoy.
- 21.—Germinia Lecierneux, por Goncourt.
- 22.—La Evangelista, por Daudet.
- 23.—La Novela experimental, por Zola.
- 24.—Un corazón sencillo, por Flaubert.
- 25.—El Judío, por Turguenef.
- 26.—La Tema de Juan Fozudo, por Cherbuliez.
- 27.—Mis memorias, por Stuart Mill.
- 28 y 29.—Estudios Jurídicos, por Macaulay.
- 30.—Mis oídos, por Zola.
- 31.—La casa de los muertos, por Dostoyuski.

- 32.—Nuevos estudios literarios, por Zola.
- 33.—La novela del presidio, por Dostoyuski.
- 34.—El Sitio de Sebastopol, por Tolstoy.
- 35.—Estudios críticos, por Zola.
- 36 y 37.—Historia del descubrimiento y conquista de América por Enrique Campe.
- 38.—El sitio de París, por Daudet.
- 39.—Martín Alonso Pinzón, por José María Asensio.
- 40.—Amores Frágiles, por Cherbuliez.
- 41.—Memorias de Enrique Heine.
- 42.—Estudios de antropología criminal, por E. Ferri.
- 43.—Casa de muñeca, por Enrique Ibsen.
- 44.—La Elisa, por Goncourt.
- 45.—Antropología y psiquiatría, por Lombroso.
- 46.—Novelas del lunes, (cuentos), por Daudet.
- 47.—El Rey Lear de la Estepa, por Turguenef.
- 48.—Los Cosacos, por Tolstoy.
- 49.—Tres mujeres, por Saint-Beuve.
- 50 y 51.—El Naturalismo en el teatro (las teorías y los ejemplos), por Zola.
- 52.—Jean el imbécil, por Tolstoy.
- 53.—Los Aparecidos Hedda Gabler, (dramas), por Ibsen.
- 54.—Eugenia Grandet, por Balzac.
- 55.—Ramillete de cuentos, por varios autores.
- 56 y 57.—Memorias íntimas, por Renán.
- 58.—El pesimismo en el siglo 19, por E. Caro.
- 59.—Cartas de mi molino, por Alfonso Daudet.
- 60.—Un desesperado, por Iván Turguenef.
- 61.—La Faustín, por Edmundo de Goncourt.

NARCÍS OLLER

LA FEBRE D' OR

Tres tomos en octau.—Preu: 9 pessetas

TAPAS ESPECIALES PER ENCUADERNAR

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Preu: UNA pesseta

TRATADO PRÁCTICO DE ELECTRICIDAD EN GINECOLOGÍA

Por el Dr. EGBERT H. GRANDIN, traducida por el Dr. RAMÓN MARTÍN GIL

Precio: 5 Ptas. ☉ Obra ilustrada con 72 grabados en electrotipia. ☉ Precio: 5 Ptas.

DANZA DE MONOS

POR MANUEL MATOSES

(ANDRÉS CORZUELO)

Ilustración de A. PONS

Precio: 3'50 pesetas

Muy pronto aparecerán

NUESTROS MILITARES

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remeten l' import en llibrassos del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franquig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebra á volta de correu franca de port. No responém d' estravios, no remeten además 3 rals pel certificat. Als corresponents de la casa se ls otorgan rebaixas.

DISTRACCIÓNS CASULANAS

MIRALL BUCAL BARATO

Ara que hi ha tantes criatures malaltes d'enfermetats que obligan a inspeccionals'hi la garganta, aquest entreteniment pot ser molt útil.

Basta sols una cullera de plata, ben brunyida, y una espelma. Lo pacient obra la boca, li posan la cullera al davant, en la posició que 'l dibuix marca; il·luminan lo fons de la cullera ab la espelma, y l' interior de la boca 's veurà completament clà, permetent fer l' exàmen de la garganta ab la major perfecció y sense molestia per part del malalt.

si espera encara que compleixis
lo teu jurament d' amor
Li vas fer una partida
con se 'n fan pocas al món.
y la pobra està que trina
pensant qu' es *hu-quart* ton cor.
Si m' has compres de qui parlo
procúrali algun conhort
puig està tan exaltada
y es tant *total* de debó,
que si perdés l' esperança
de som nom quedà en bon lloch
fora capàs de tirar-se
un *ters-prima* al mitj del front
puig per fé una etzagallada
creu no li *dos quart* valor.
Ab aixó, j' estàs al tanto
advertit quedas de tot;
pensa que seràs la causa
qu' en la terra hi haja un bort.

J. SALLUTAG.

Es ma *primera* vocal,
consonantes ma *segona*,
tersa-quarta nom de dona
y veuras en mon *total*
un carrer de Barcelona.

J. SNEROLL.

ACENTÍGRAFO

Lo fill del senyor Sever,
que juga molt bé al billar,
ab lo *total* de jugar
dona *tot* a sa muller
si en lo joch lo va a buscar.

DIUMENJE BARTROLA.

TRENCA-CLOSCAS

MAGINA NART
CALELLA

Formar ab aquestas lletres lo titul de una humo-
rada en dos actes y en vers.

UN REUSENSE.

FILLAS DE EVA

f. Fot. Swicke.—Viena

Las perlas del seu collar
podrán ser falsas, tal volta;
mes ique 'n son de preciosissimas
las que té dintre la boca!

Barcelona.—A. López Robert, Impresor.—Asalto 63.